

Bányai Tamás

Nyugodt vidék

Szünet volt, meleg nyár, és túl voltak az érettségi vizsgákon. Gábor hívta őt, menjen vele Szigetmonostorra. Hétféjére, mondta, jönnék még hatan, köztük három lány is, de ők ketten előre mehetnének. Három nappal korábban. Pihenni egy kicsit, így mondta, a kimerítő vizsgák után.

Ádám elhúzta a száját.

- Mi van ott Monostoron? – kérdezte.

Gábor vállat vont.

- Igazából semmi. Nagy csend és nyugalom. Éppen ez a frankó benne. Aztán hétféjén, amikor megjönnek a többiek, felvidítjuk a környéket.

- És addig?

- Mit addig?

- Addig mit csinálunk?

- Döglünk a napon, úszkálunk a Dunában, pecázunk, élvezzük a semmittevést.

Hagyta magát rábeszélni. Barátnője leutazott a nagyszüleihez, Pesten is csak ődöngene céltalanul.

Szerda reggel indultak útnak. Hévvél mentek Szentendrét, onnan a visegrádi busszal a Határ-csárdáig. A komp még a szigeten vesztegelt, és Gábor indítványozta, igyanak meg egy korsó sört a csárdában. Vadgesztenyefa árnyékába telepedtek le, ahonnan jó rálátásuk volt a Dunára. Időben észrevehették a komp érkezését a leányfalusi révbe.

- Felverjük a sátrat, elhelyezkedünk, este meg bemehetünk a falu kocsmájába kuglizni.

- Idegenek közé?

Ádám nem szeretett olyan helyekre járni, ahol senkit sem ismert. Társasággal, az más. De ketten?

- Fészkes fenét! Ismerek már egy pár srácot a faluból. Két éve járok ide.

- És a sátorral mi lesz? Arra ki fog vigyázni, ha mind a ketten bemegyünk a faluba?

- Nem kell arra vigyázni. Este a kutya sem jár lenni a parton.

Ádám tiltakozni akart, de egyetlen meggyőző érv sem jutott eszébe.

- Különben is. A brifkót visszük magunkkal, mást meg mit vihetnének el?

Időközben megérkezett a komp. Egy IFA tehereaútó gurult le róla, mögötte két nő tolt a kerékpárjait. A kompra senki sem várakozott rajtuk kívül.

A révész ismerősként üdvözölte Gábort.

- Kempingezni jöttünk, fiatalúr?

- Egy pár napra. Ránk fér egy kis pihenés.

A révész idősebb embernek látszott. Napszítta, cserzett arcáról nehéz volt megállapítani a korát. Kedélytelennek tűnt, Ádám úgy ítélte, közömbös. Végzi a dolgát, nem törődik a kirándulókkal.

Vakítóan tűzött le rájuk a nap, úgy tetszett, sugarai mindenkit elűztek a környékről. A csárda asztalai üresen árválkodtak a vadgesztenyefa alatt. Átellenben a sziget is, mintha lakatlan lett volna.

- Ilyenkor ez egy nagyon nyugis vidék – mondta Gábor. – Nem történik itt soha semmi. Nyári hétvégeken persze más. Akkor benépesül a part mindkét oldalon, majd meglátod. Addig nem lesz itt semmi esemény.

A révész felbaktatott az országútig. Rövid ideig várakozott, majd komótosan visszaballagott a komphoz.

- Magukat ladikkal viszem át. Két embererért nem gerjesztem be a motort – mutatott a komp oldalához kötött lélekvesztőre.

Bedobálták a hátizsákokat meg a sátrat a ladikba. Ádám kis híján elvesztette egyensúlyát, amint belépett a csónakba. A révész a fejét ingatta, de nem tett rá megjegyzést. Ellökte a ladikot a partról, aztán beugrott ő is. Megragadta a lapátokat, és lendületesen evezni kezdett. Ujjatlan trikót viselt, karjain kidagadtak az izmok. Homloka gyöngyözött.

Szótlatlanul ültek a ladikban. Gábor a túlpartot kémlelte, akár egy szakavatott tengerész, Ádám a révészt figyelte. Közömbös arcát látva, úgy találta, vakon is átvinné a csónakot a túlpartra. Nem félt a víztől, kiváló úszónak tartotta magát, mégis megnyugtató volt látni a révész határozott mozdulatait.

- Aztán vigyázzanak ám nagyon magukra! – mondta a révész, miután átértek a túlpartra. Csak a fejét biccentette meg köszönés helyett.

- Mire kell vigyázni? – kérdezte Ádám. Már a gáton voltak, hallótávolságon kívül.

- Tudom is én! Ez lehet a szavajárása – felelte Gábor.

Ádámot nyugtalanította a megjegyzés. Ilyesmit senki sem mond ok nélkül. Gábornak tudnia kéne, nem először van itt. De Gábornak már máson járt az esze.

- Ez a megszokott helyünk – mutatott a part felé.

A gát és a Duna között huzódó keskeny cserjés a jelzett irányban megszakadt, apró, fűcsomókkal tarkított tisztásnak adta át helyét.

Lerakták a hátizsákokat, és hozzáfogtak a sátor felállításához.

- Gyere – mondta Gábor, amikor elkészültek a sátorral. – Szedjünk egy rakás rózsét a tábortűzhöz. Fogsz találni éppen elég száraz gallyat. Két hete nem esett az eső, és a Duna is jócskán visszahúzódott már. A tavaszi ár egy csomó ágat kisodort a partra, volt idejük kiszáradni.

Este bementek a faluba. A kocsmá előtt futottak össze két hasonlókorú fiúval. Gábor láttán az egyik felkiáltott:

- Sziasztok. Most jöttetek?

- Mikor kellett volna? – kérdezte Gábor a kézfogas után.

- Tavasszal. Zsákot hordani.

Ádám értetlenül nézett rá. A fiú elnevette magát.

- Pista vagyok. Na, ne nézz olyan bambán! Homokzsákról beszélünk. Jöttetek volna tavasszal gátat erősíteni.

Ádám szemrehányást érzett ki a hangjából.

- Én szívesen jöttem volna – mondta.

- Mi tartott vissza? Meghívóra vártál?

- Nem tudtam róla.

- Az árvízről? Nahát! Hol élsz te? Ti is csak azt tudjátok, mikor érik az eper. Mikor lehet epret lopni.

A másik gyerek most szólalt meg először.

- Az ám! Az öreg Kotász meg ne lásson benneteket, mert megragadja a vasvillát.

Gábor felkapta a fejét.

- Azért a pár szem eperért? Amikor tavaly elkapott nem csinált nagy ügyet belőle.

- Nem az eper miatt. Az ősszel valakik letarolták a veteményeskertjét is. Kirándulók.

- Azok nem mi voltunk! – tiltakozott Gábor.

- Én nem is akarom rátok fogni. De az öreg titeket már ismer, rajtatok akar bosszút állni.

- Én most vagyok itt először – mondta Ádám.

- Ezt majd meséld el az öreg Kotásznak – nevetett Pista.

Ádámnak úgy tűnt, a két fiú élvezzi a helyzetet. A kisebbik, aki Vinceként mutatkozott be, kajánul vigyorgott. Mégis ő volt az, aki figyelmeztetően megbökte Gábort.

- Odanézz! Itt van az öreg a kocsmában. Jobb, ha most nem mutatkoztok.

Ádám bedugta fejét a kocsmajtón. Idősebb ember volt, akire Vince mutatott. Kezében poharat tartva állt a söntéspult mellett. Kék overall volt rajta meg kockás flaneling. Inkább valamiféle szerelőnek látszott, mint földművesnek. Komor, barátságtalan arca volt, és Ádám el tudta képzelni róla, hogy vasvillát ragad hirtelen haragjában.

- Egy kis bor azért kéne – mondta Gábor.

Összeadták a pénzt, Pista ment be borért. Két üveggel tért vissza.

- Itt akarjátok meginni? – kérdezte.

- Gyertek le a partra. A sátonnál elborozgatunk. Meg rakunk tábortüzet. Süthetünk szalonnát is.

A két helybéli gyerek rábólintott.

A faluból a partra, a komphoz vezető makadámúton Gábor és Pista haladtak elől. Ádám és Vince néhány lépésre mögöttük, szótlánul.

- Nem elég magas a gát? – kérdezte Ádám egy idő után.

- A gát? Ja, vagy úgy! Attól függ, mennyire jön fel a víz.

- Az idén akkor jócskán feljött, ugye?

- Kis híján elöntött minket.

- Volt már úgy?

- Régen. Az öregektől hallottam. Most is lehetett volna. Kicsin múltott.

Néhány percig hallgattak megint. Aztán Ádám újra kezdte.

- Az az öreg, akiről beszéltetek, tényleg belénk akarja szúrni a vasvilláját?

- Lehet, csak a szája jár. De az ősszel nagyon felbőszítették. Ő csak ebből él.

- Miből ebből?

- Hát a földjéből.

- És a többiek? Azok talán nem?

- Majd mindenki Pestre jár be dolgozni, vagy ide a Vízművekhez. Kotász csak a földjével törődik. Mi csak úgy csúfoljuk, a főcsősz. Mert goromba ember.

A rőzse gyorsan lángra kapott. Parázsra vártak, s közben meg-meghúzták a borosüveget. Ágakat hegyeztek a szalonnasütéshez. Gábor és Pista lányokról beszéltek. Vince is közbe-közbeszólt. Ádám hallgatott.

- Hozhatnátok le facér lányokat, akik miatt nem kell összeverekedni – mondta Pista.

- A hétvégén jön három – felelte Gábor.

- Remélem azokból nekem is jut egy.

- Magától egy se fog felkínálkozni.

- Nem is kell. Csak ne sokat ellenkezzen. Mikor jönnek?

- Szombat reggel.

- Na, akkor itt a helyünk.

- Gyertek. Minél többen leszünk, annál jobb.

Elfogyasztották a szalonnát, az üvegek is kiürültek. A tábortűz kialudt, a helybéli fiúk visszamentek a faluba. Gábor behúzódott a sátorba, Ádám meg lesétált a folyóhoz.

Fűzfa mellől nézte a vizet. Szélcsend volt, az égen nem mozdultak a felhők. Sokára bukkant csak elő a hold, fénye megcsillant a Duna tükrén. Szelíden hömpölygött a folyó, a holdfénynél olyannak látszott, akár egy keskeny, ám hosszan elterülő békés tó.

Ádám megfordult, elhaladt a sátor mellett, felkapaszkodott a gátra. A folyónak háttal állt meg, az előtte elterülő lapályt szemlélte. Lehunyta szemét, s megpróbálta elképzelni amint a folyó átzúdul a gáton, végtelen víz teríti be az alacsonyan fekvő, sík vidéket. Aztán arra gondolt, ha visszahúzódik a Duna, tengernyi víztömeget hagy maga után a lapályon.

Felnyitotta szemét. A távolban Szigetmonostor néhány házának ablakából fény szűrődött ki. Mintha hajókabinok lennének, gondolta. Egy magányos hajó fényei a végtelen tengeren. Az egyik ablak mögött ott lehet a vasvillás Kotász is. Ha megtudja, hogy itt vagyunk...

Enyhe szél csapta meg az arcát. Megborzongott. Visszatérve bebújt a sátorba, magára húzta a pokrócot. Sokáig nem tudott aludni. Pista megjegyzésén járt az agya, hogy ők csak üdülni járnak ide, meg epret lopni. Ha jön Kotász a vasvillájával, magyarázhatja neki, hogy ő most van itt életében először. Talán mégsem kellett volna idejönni.

Másnap délelőtt horgásztak. Gábor fogott nyolc snecit. Noha többször is helyet cseréltek, Ádám horgára egyetlen hal sem akadt. Kedvetlenül dobta félre a horgászbót.

- Kibelezzük a sneciket – mondta Gábor, - szalonnacsíkokat helyezünk a gyomrukba és este megsütjük a tábortűzön. Fenséges kaja lesz, meglátod.

Ádám csak bólintott. Bosszantotta a sikertelenség. Legalább egy halat szeretett volna fogni. De nem jött össze.

- Ha itt maradsz – mondta, - én felsétálok párszáz métert és lecsorgok a vizen.

- Menj – felelte Gábor. – Addig én kibelezem a sneciket.

Ádám felkaptatott a gátra.

Délre járt az idő, szikrázó sugarakkal tűzött a júliusi nap. Köröskörül csend volt, a túlpartról hallatszott csak át egy-egy autó elhaló motorzúgása. Furcsállotta, hogy a földeken nem lát senkit, aztán eszébe jutott, Pestre járnak be dolgozni. A távolban, közel a falu szélső házaihoz mégis észrevett három alakot. Le és fel hajladoztak, krumplit vagy hagymát szedhettek a földből. Nem látta őket tisztán, de úgy ítélte meg, csak nők lehetnek.

A komphoz lejtő út is üres volt, egy teremtett lelket sem látott a révnél. Átnézett a túloldalra, s látta, hogy a komp is utasokra várakozva rostokol a csárda előtt.

Jócskán túlhaladt a réven, amikor letért a gátról. A cserjésből tekintve úgy tetszett, sekély a víz, hosszan be lehet gyalogolni a Dunába. Kibújt a bokrok mögül, óvatosan lépkedett a kavicsos talajon. Térdig gázolt a folyóba. Lehajolt, tenyerével locsolta magára a hűsítő vizet, aztán tett néhány lépést beljebb. Erősebb lett a sodrás, és lába alatt hirtelen mélyült a talaj. Lebukott a víz alá, majd ismét felegyenesedve előrevetette magát. Erőtéljes karcsapásokkal úszott az árral szemben a folyó közepe felé.

Néha feltekintett a túlparti dombokra, s amikor meglátott egy tornyos nyaralót, ahhoz igyekezett bemérni magát. Érezte a sodrás erejét, mégis, valahányszor újra felnézett a távoli nyaralóra, úgy vélte, haladt valamicskét az ár ellenében.

A folyó közepén abbahagyta az úszást. Hanyatt feküdt a vizen, rábízta magát a Dunára. Nézte a feje fölött

fénylő kék eget, s most először érezte, hogy környezete valóban nyugalmat áraszt. És mintha az árral szemben úszva maga alá gyűrte volna a folyót, amely most engedelmesen a hátára vette őt, s vitte magával egy ismeretlen, talán nem is létező cél felé.

Aprócska hullám csapott az orrába. Prüszkölve kapta fel fejét. Oldalra tekintve meglátta a csárda épületét. És látta amint a révész egy tehereautót tessékel fel a kompra. A csárda és a komp gyorsan távolodott, most tűnt csak fel neki, hogy a Duna sodrása jóval erősebb, mint azt egy perce még álmodozva képzelte.

Kiúszott a partra.

Este ismét megjelent a két helybéli gyerek, bort hoztak magukkal. Ittak és beszélgettek a tábortűz mellett. Lányokról, fociról és minden másról, ami eszükbe jutott. Gábor nevetve mesélte, hogy neki és csak neki sikerült reggel halakat fogni. Pista hitetlenkedve nézett Ádámra.

- Nem volt szerencsém – mentegőzött Ádám.

- Szerencse! – húzta fel Pista a szemöldökét. – Ahhoz érteni kell. Ti pestiek még egy ebihalat sem tudtok kifogni a pocsolyából. Na, majd holnap megtanítalak.

Ádám egy szóval sem mondta, hogy nem kér az oktatásból, s hogy igazából nem is szeret horgászni. Teljesen mindegy neki, akad-e vagy sem hal a horogra. A kioktató hang azonban bántotta, s még jobban az, hogy Gábor egyetértőleg bólogatott hozzá.

Othagyta őket, lesétált a vízhez. Legszívesebben belegázolt volna a Dunába, s ahogy délután rábízta magát a vízre, úgy most is hagyta volna, hogy sodorja a folyó. Egészen hazáig.

Éjszaka fázott és gyakran felriadt. Többször is, mintha közeledő lépteket hallott volna, de csak a szél támadt fel, zörgette a fák ágait, hullámokat söpört a partra.

Reggel fáradtan ébredt. Kedvetlenül várta a két helybéli fiú megérkezését. Megfogadta, hogy azért sem fog horgászni.

Ám erre nem került sor.

A két fiú hadonászva, kiabálva érkezett meg. Nem is szaladtak, szinte leugrottak a gátról. Egyenesen a sátor elé.

- Gyertek! – hadarta lihegve Pista. – Hullát fogott a gátőr a víztelepnél.

- Gyertek – mondta izgatottan Vince is, - nézzük meg, mielőtt elviszik.

Ádám elborzadva hallgatta őket.

- Ismerős? – kérdezte.

- Hogy lenne? Nem itt fulladt bele. Biztos, hogy nem idevalósi.

- Nem hát – vágta rá Pista. - Erre mifelénk mindenki tud úszni. Környékbeli már nagyon régen fulladt a Dunába. Én nem is emlékszem rá.

- Na, mi lesz már? Jöttök? – sürgette őket a másik fiú türelmetlenül.

Gábor indulni készült.

- Te nem jössz? – kérdezte Ádámtól.

Ádám csak a fejével jelezte, hogy nem. Észrevette, hogy a két helybéli gyerek megvetően tekint rá. Akarta mondani, nem kíváncsi halottakra, akár vízbe fúltak, akár ágyban haláloztak el természetes körülmények között. Nyitotta volna szóra a száját, de már magára is hagyták.

Váratlanul felbolydult a környék. Előbb a vizirendőrség két motoroscsónakját látta meg, amint jókora hullámokat hagyva maguk mögött nagy sebességgel szeltek a

vizet a part felé. Aztán a helyi rendőr robogott el mögötte a gáton Csepel motorkerékpárján. Őt egy tucatnyi biciklista követte, vadul tekerték a pedálokat. Az utolsó mellett egy kutya is loholt.

Siettetek volna akkor, amikor fuldoklott az a szerencsétlen, gondolta. Megpróbálta elképzelni, mi történhetett. Arctalan alakot látott maga előtt, amint eszeveszettül kapálózik a vízben, fel és alábukik, aztán egyszer csak elsimul a víz tükre, a Duna meg hömpölyög tovább, lassan, méltóságteljesen, mintha mi sem történt volna.

Görcsöt kaphatott, merült fel benne, s ettől a gondolattól összerezzen. Eszébe jutott az előző nap, amikor egyedül volt a Duna közepén. Ha akkor ő is görcsöt kap! Ki lett volna képes a segítségére sietni? A révész talán, ha látja.

Hogy is mondta? Aztán vigyázzanak ám nagyon magukra! Ilyesmire célozhatott? Biztos. Mert amúgy nyugodt ez a vidék, hetek, hónapok is eltelnek talán, mire történik valami említésre méltó esemény.

Olyan, mint ez a mostani. Ami összecsődi az embereket, hogy szörnyűlködjének, hogy beszélhessenek valamiről, ami isten igazából nem is érinti őket. Hiszen biztos nem ide, nem közülük való, ahogy az a gyerek mondta. Nyilván nem ismerik, életüket csak erre az egy napra befolyásolja, ami történt. Mire a rendőrség kideríti ki fia borja volt, addigra már el is felejtik.

Ámde most egy napra szenzáció. Még itt, ezeknél az embereknél is, akik itt élnek a Duna mellett, sőt, nem is mellette, hanem két Duna között, két gát által is védve a folyótól. Mi vonzza őket ahhoz a hullához? Arra kíváncsiak, milyen sors vár rájuk, ha egyszer átszakad a gát, és nem lesz menekvés a víz elől?

Legyintett.

Hülyeség. Egy egész falu, többszáz ember még egy megvadult folyó ellen is képes védekezni. Csak egyedül nehéz, ha senki sincs a közelben, aki megmentsen.

Gábor tért vissza.

- Milyen volt? – kérdezte Ádám.

- Csúfságos – hangzott a válasz.

- El tudom képzelni. Egy vizihulla biztos nem épületes látvány.

Leültek a sátor elé terített pokrócra. Sokáig hallgattak. Gábor a horgászbotjával bíbelődött, Ádám egy fűzfaágat farigcsált a zsebkésével. Végül Ádám törte meg a csendet.

- Eljöttél volna egyedül – kérdezte, - ha én csak a többiekkel jövök?

- Nem. Biztos, hogy nem. Egyedül nagyon unalmas lett volna.

- Meg veszélyes is – mondta Ádám.

- Veszélyes? Ugyan már! Ismerem a fél falut. Nincs mitől tartani.

- Nem a vasvillás ördögre gondoltam.

- Attól se kell. Szerintem már rég elfelejtette a tavalyi dolgot.

- Másról beszélek.

- Miről?

- Erről a vizihulláról.

- Csak nem majrészol a halottaktól?

- Azoktól nem. Én a vízre céloztam.

- Mi ütött beléd?

- Nem tudom.

- Berezeltél? Felesleges. Aki belefulladt, az egy ügyetlen kisgyerek volt. Nem lett volna szabad a víz közelébe mennie.

- Gyerek?

- Az hát. De mi nem vagyunk gyerekek. És mind a ketten nagyon jól úszunk.

- Az igaz.

- Na látod! Mástól meg nem kell félni. Mondtam már neked, ez egy nyugodt vidék.

Ádám elhajította a fűzfavesszőt. Felállt, és leballagott a folyóhoz. Körbejáratta tekintetét a Dunán. A komp most is a csárdánál volt kikötve. A ladik azonban éppen akkor hagyta el a partot. Ketten ültek benne, a révész hátul evezett. Mintha egészen közélről látta volna a révész napsütötte, szenvtelen arcát.

Megfordult. Hirtelenjében azt hitte, az öreg Kotászt látja a vasvillával, de csak egy fiatal nő, kapával a vállán, bámult le rájuk a gátról.

***